

นิทานสุภาษิตจีน (145) 成语故事 (一四五)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 水能载舟亦能覆舟/ 水能载舟亦能覆舟 Shuǐ néng zài zhōu yì néng fù zhōu (ผู้ เหนิง ใจ โฉม อี้ เหนิง ฟู โจว) โดย คำว่า 水shuǐ (ผู้) แปลว่าน้ำ 能 néng (เหนิง) แปลว่า สามารถ 载/載 zài (จ้าย) แปลว่าบรรทุก 舟zhōu (โจว) แปลว่าเรือ 亦 yì (อี้) แปลว่าด้วย ก็ยัง 覆 fù (ฟู) แปลว่าคว่ำ เมื่อนำมารวมกันหมายถึง น้ำสามารถพองเรือให้ลอยได้ก็สามารถคว่ำเรือให้จมได้ เป็นคำโบราณที่ไม่เชิงเป็นสุภาษิต แต่เป็นคำเตือนสติผู้นำ โดยเฉพาะผู้นำระดับประเทศ ผู้นำอยู่ได้ก็ ด้วยประชาชนสนับสนุน และผู้นำก็ถูกเอเลาะจากตำแหน่งได้ด้วยประชาชนเช่นเดียวกัน ที่มาของคำนี้จาก เนื้อเรื่องในประวัติศาสตร์จีนตอนหนึ่งดังนี้

ในสมัยราชวงศ์ถังตอนต้น 唐朝 Táng Cháo ดังเดา การปกครองจีนเป็นไปอย่างราบรื่น ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง จนเป็นศูนย์กลางแทบจะทุกอย่างไปเลยทีเดียว โดยเฉพาะในช่วงการปกครอง ของจักรพรรดิถังไท่จง 唐太宗 (Táng Tàizōng) พระองค์ทรงมีพระปรีชาสามารถยิ่งในด้าน การปกครอง ทำให้ยุคสมัยของพระองค์บ้านเมืองสงบสุข การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างราบรื่นและรอบ

(ที่มาภาพ : <http://image.baidu.com/search>)

ด้าน พระองค์ทรงเอาใจใส่ต่อทุกข์สุขของข้าราชการ บริหารและไพร่ฟ้าประชาชนอย่างทั่วถึง ทำให้ พระองค์ท่านได้รับการยกย่องสรรเสริญจากทุก แวนแคว้น แต่ใครเลยจะรู้ได้ว่า กว่าที่พระองค์ ท่านจะทำได้เช่นนี้ ต้องทรงลำบากแค่ไหน โดย มีเรื่องเล่าว่า ครึ่งหนึ่งเมื่อทรงขึ้นครองราชย์นั้น พระองค์ทรงกลัดกลุ้มพระทัยยิ่งกับการกำกับดู และข้าราชการบริหารทั้งหลาย เพราะพระองค์ทรง ทราบดีว่า พวกขุนนางเหล่านั้นมีความภักดีต่อ

พระองค์แค่เพียงเปลือก ข้างในนั้นคงพร้อมจะเป็นกบฏต่อพระองค์ โชคดีที่พระองค์มีขุนนางใกล้ชิดคน หนึ่ง นามว่า เว่ยเจิง 魏征 (Wèi Zhēng) เว่ยเจิงเป็นขุนนางที่ไม่เหมือนใคร เพราะคอยตักเตือน ห้ามปรามจักรพรรดิในเรื่องที่ไม่ถูกต้อง แม้บางครั้งจะทำให้พระองค์ทรงกริ้ว แต่เว่ยเจิงก็ไม่เคยกลัวพระ อาณา จนจักรพรรดิไฉ่ใจเขา วันหนึ่งจักรพรรดิถังไท่จงตรัสถามเว่ยเจิงว่า ทำไมตั้งแต่บรรพกาลมา การ ชิงราชบัลลังก์มาเป็นของตนนั้นมันง่ายตาย แต่ทำไมการที่จะรักษามันไว้นั้นกลับยากยิ่งนัก เว่ยเจิงจึงยกคำ พุทธของนักปราชญ์ครุฑึกนามว่าสวินจื่อ 瞿子(Xúnzi) มาอธิบายว่า ปราชญ์โบราณกล่าวไว้ว่า กษัตริย์ ก็คือเรือ ประชาชนก็คือน้ำ ดังนั้นน้ำทำให้เรือลอยได้ ก็คว่ำเรือได้เช่นกัน ดังนั้นการรักษาราชบัลลังก์ให้ได้ ก็ต้องได้ใจข้าราชการและไพร่ฟ้าประชาชน สิ่งสำคัญที่สุดคือเหล่าขุนนางในวังบางส่วนที่ยังไม่ได้ภักดี ต่อพระองค์ พวกเขา ก็คงหาโอกาสโค่นล้มอยู่ ดังนั้นเพื่อความมั่นคงปลอดภัยก็ต้องระวังพระองค์เอง และ ทำให้พวกเขาเหล่านั้นหันมาสนับสนุนพระองค์ด้วยความสุจริตใจ จักรพรรดิถังไท่จงฟังแล้ว ทรงชื่นชมคำ ชี้แนะของเว่ยเจิง นับแต่นั้นพระองค์ทรงปกครองแผ่นดินด้วยความดี เยี่ยมไปด้วยทศพิธราชธรรม ทำให้ ทั้งขุนนางและไพร่ฟ้าประชาชนรักใคร่และภักดีต่อพระองค์ แน่นนอนว่าราชบัลลังก์นั้นก็มั่นคงไปด้วยเช่นกัน

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻: 事物用之得当则有利, 反之必有弊害。

成語比喻: 事物用之得當則有利, 反之必有弊害。

Chéngyǔ bǐyù: Shìwù yòng zhī dédàng zé yǒulì, fǎnzhi bì yǒu bìhài.

เฉิงยฺหวี่ บี้ยฺวี่: ฉื่ออู่ ยง จื่อ เตอตั้ง เจอ โหย่วลี่, ฟั้นจื่อ ปี้ โหย่ว ปี้ไห่

สุภาษิตเปรียบว่า สรรพสิ่งเมื่อใช้อย่างถูกต้องย่อมเกิดประโยชน์ หากตรงข้ามก็ย่อมก่อโทษได้เช่นกัน

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

他是我们公司领导, 他当然知道水能载舟, 亦能覆舟的道理, 但他就是做不到也放不下。

他是我們公司領導, 他當然知道水能載舟, 亦能覆舟的道理, 但他就是做不到也放不下。

Tā shì wǒmen gōngsī lǐngdǎo, tā dāngrán zhīdào shuǐ néng zài zhōu, yì néng fù zhōu de dàolǐ, dàn tā jiù shì zuò bú dào yě fàng bú xià.

ทา ฉื่อ หัวเหมิน กงซือ หลิงเต่า, ทา ดังหฺราน จื่อเต่า ฉวยเหิงจี้โจว อี้เหิงฟูโจว เตอะ เต่าหลี่, ดัน ทา จี้ ฉื่อ จี้ นู เต่า เหย ฟ่าง นู เชี่ยว

เขาเป็นถึงผู้นำบริษัทของพวกเขา เขาย่อมรู้ดีถึงความหมายของคำว่าน้ำพุงเรือได้ก็คว่ำเรือได้ แต่เขาก็ทำไม่ได้และปล่อยวางไม่ลง

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง